

RAPORT Z WIZYTACJI

powtórna ocena programowa – profil praktyczny

**dokonanej w dniu 21 lutego 2019 r. na kierunku *filologia* prowadzonym
w ramach obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów I i II stopnia
o profilu praktycznym realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej
na Wydziale Interdyscyplinarnym Akademii Polonijnej w Częstochowie**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Marek Cieszkowski, członek PKA

członkowie: prof. dr hab. Bożena Rozwadowska, ekspert

Część I: Zarzuty wymienione w Uchwale Nr 73/2017 Prezydium PKA z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie oceny programowej na kierunku *filologia* prowadzonym na Wydziale Interdyscyplinarnym Akademii Polonijnej w Częstochowie na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim

Warunkowa ocena została wydana zgodnie z określonymi w Statucie PKA warunkami przyznawania ocen, uwzględniającymi stopień spełnienia poszczególnych kryteriów oceny programowej. Kryteria: (a) liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także (b) działający w jednostce skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenie programu kształcenia oraz podnoszenia jakości na ocenianym kierunku studiów otrzymały ocenę „znacząco”. Ponieważ kryteria te uzyskały ocenę niższą niż „w pełni”, nie zaistniały przesłanki do wydania oceny pozytywnej.

Warunkową ocenę programową uzasadniają zastrzeżenia dotyczące:

1. Zasobów kadrowych, w tym kompetencji kadry dydaktycznej.
2. Procedur zapewnienia jakości ujętych w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia.

Ad. 1.

Na ocenianym kierunku nie zostały spełnione warunki dotyczące minimum kadrowego, określone dla studiów drugiego stopnia w § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131), zgodnie z którym „*Minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na kierunku studiów związanym z kształceniem w zakresie języka angielskiego [...] stanowi co najmniej dziewięciu nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy w zakresie dyscypliny naukowej związanej z kierunkiem studiów, w tym co najmniej czterech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej pięciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, z tym że spośród tych osób co najmniej dwóch samodzielnych nauczycieli akademickich powinno specjalizować się w zakresie języka obcego, który jest przedmiotem studiów.*”

Spośród 18 osób przedstawionych przez Uczelnię do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia, w raporcie samooceny i odpowiedzi na raport powizytacyjny,

można zaliczyć do tego minimum 12 nauczycieli akademickich. Jednak wśród tych osób tylko jeden samodzielny nauczyciel akademicki oraz dwóch doktorów (cz. I pkt. 5, 8, 10 Załącznika do Uchwały) specjalizuje się w zakresie języka angielskiego, zatem warunki dotyczące minimum kadrowego studiów drugiego stopnia, sformułowane w § 15 ust. 2 rozporządzenia, nie zostały spełnione, bowiem brakuje jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego specjalizującego się w zakresie języka angielskiego.

Ad. 2.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia nie jest w pełni skuteczny. W odniesieniu do istotnych kryteriów budujących jakość kształcenia, takich jak: monitorowanie oraz sposoby weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia; opracowanie skutecznej metody weryfikacji efektów kształcenia; opracowanie zasad potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów; wykorzystanie zasobów materialnych w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów oraz opracowanie sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia, założone w Systemie działania nie były dotychczas realizowane, nie można więc ocenić ich skuteczności. Stwierdzone uchybienia dotyczące spełnienia warunków minimum kadrowego wizytowanego kierunku potwierdzają niepełną skuteczność systemu. Uczelnia, w odpowiedzi na raport powizytacyjny, zapewniła o wdrożeniu procedur naprawczych. Wprowadziła system sprawdzania zgodności prac dyplomowych z treściami kształcenia oraz wdrożyła jednolity system recenzji prac dyplomowych. Uczelnia zapewniła również, że podjęcie działania umożliwiającego skuteczne funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, w tym w obszarze monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, czy też w sprawie minimum kadrowego. Jednak nie można uznać przedstawionych deklaracji za wystarczające dowody świadczące o stosowaniu i skuteczności Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia. Należy docenić starania związane z opracowaniem procedur, jednakże realne skutki ich wdrożenia można będzie ocenić w trakcie powtórnej oceny.

Część II : Ocena efektów działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zastrzeżeń i zarzutów wymienionych w części I

Ad. 1

Działania naprawcze podjęte przez Akademię Polonijną w Częstochowie na kierunku *filologia* są ściśle skorelowane ze zmianą profilu kształcenia z profilu ogólnoakademickiego na profil praktyczny zarówno na studiach I stopnia, jak i na studiach II stopnia (stosowne Uchwały podjęte przez Senat Akademii Polonijnej to odpowiednio Uchwała nr 5/2015 z dnia 10 kwietnia 2015 r. oraz Uchwała nr 6/2015 z dnia 10 kwietnia 2015 r.). Zmiana ta była zgodna z planem strategicznym Akademii Polonijnej.

W związku z tym Uczelnia dostosowała rozwiązania naprawcze do Rozporządzenia MNiSW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów. Obecnie realizowany program obejmuje studia I i II stopnia o profilu praktycznym w następujących specjalizacjach: (i) język w biznesie, (ii) nauczyciel języka oraz (iii) tłumacz. Specjalizacje te dotyczą zarówno języka angielskiego, jak i języka niemieckiego i są zaplanowane dla I i II stopnia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Ocena działań naprawczych została przeprowadzona przez ZO PKA z uwzględnieniem powyższych zmian.

Na kierunku *filologia* zajęcia prowadzą 24 osoby zatrudnione na Uczelni na etatach naukowo-dydaktycznych (w tym 9 osób z grupy pracowników samodzielnych, 12 doktorów oraz 3 osoby z tytułem magistra) oraz 8 osób zatrudnionych w ramach umów cywilno-prawnych.

Wszyscy pracownicy etatowi posiadają dorobek w obszarze nauk humanistycznych, dziedzinie nauk humanistycznych w jednej z dyscyplin, do której odnoszą się efekty kształcenia (literaturoznawstwo, językoznawstwo lub kulturoznawstwo), w tym również w zakresie glottodydaktyki i translatoryki, lub posiadają doświadczenie zawodowe w zakresie umiejętności nauczanych w ramach poszczególnych specjalności. Pozostali pracownicy zatrudnieni w Uczelni w formie umów cywilno-prawnych, posiadają dorobek naukowy lub doświadczenie zawodowe skorelowane z treściami nauczania. W grupie nauczycieli akademickich są osoby specjalizujące się w języku angielskim i języku niemieckim.

Analiza doświadczenia kadry dydaktycznej wykazała, że większość pracowników ma doświadczenie pozauczelniane związane z programem studiów o profilu praktycznym, takie jak praca w szkołach na różnych poziomach, w tym w szkołach językowych, aktywność w zakresie tłumaczeń, szkolenia językowe w firmach i przedsiębiorstwach, udział a zespołach opracowujących podręczniki, organizowanie kursów z zakresu doksztalcenia i doskonalenia nauczycieli, praca w charakterze osób odpowiedzialnych za współpracę międzynarodową w różnych instytucjach, nauczanie języka specjalistycznego itp. Są też twórcy programów nauczania wykorzystujących nowe technologie informacyjne. Wśród współpracowników są tłumacze tekstów specjalistycznych, trenerzy i doradcy. Odsetek pracowników z praktycznym

doświadczeniem pozaakademickim wynosi ok. 90%. Można zatem uznać, że kadra prowadząca zajęcia na *filologii* ma praktyczne doświadczenie zgodne z efektami kształcenia na profilu praktycznym.

Wszyscy nauczyciele wykazali się wystarczającym dorobkiem naukowym lub zawodowym. Dorobek naukowy kadry obejmuje monografie, artykuły i rozdziały w monografiach wieloautorskich, a także podręczniki akademickie oraz liczne wystąpienia konferencyjne w kraju i zagranicą.

Struktura zatrudnienia, z zachowaniem równowagi pomiędzy pionami językoznawczym, literaturoznawczym i kulturoznawczym jest zgodna z koncepcją kształcenia na studiach o profilu praktycznym. Jak stwierdzono powyżej, kadra posiada różnorodne kwalifikacje. Dorobek naukowy nauczycieli we wszystkich dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia, tworzy podstawy zróżnicowanej oferty dydaktycznej i zapewnia możliwości osiągnięcia przez studentów wszystkich zakładanych efektów kształcenia i realizacji programu studiów. Analiza dorobku naukowego i zawodowego kadry pozwala stwierdzić, że istnieje powiązanie tematów badawczych kadry z efektami kształcenia.

Obsada zajęć jest prawidłowa. Wszyscy zatrudnieni nauczyciele mają dorobek w zakresie co najmniej jednej z dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia, i prowadzą zajęcia zgodnie ze swoim dorobkiem naukowym i kompetencjami zawodowymi. Większość zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym jest prowadzona przez nauczycieli akademickich posiadających doświadczenie zawodowe zgodne z zakresem tych zajęć.

Uczelnia zadbała o prawidłowy dobór kadry, troszczy się o jej rozwój oraz przeprowadza regularną i wieloaspektową ocenę jakości kadry, biorąc pod uwagę osiągnięcia dydaktyczne i wykorzystując wyniki z oceny dokonywanej przez studentów.

Ad. 2

W Uczelni podjęto szereg działań mających na celu usprawnienie i rozbudowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zgodnie z Uchwałą nr 1/2017 Senatu AP z dnia 30 czerwca 2017 r. wprowadzono Księgę Jakości, która zawiera szczegółowy opis procedur związanych m.in. z monitorowaniem i weryfikowaniem osiągania zakładanych efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia oraz na wszystkich rodzajach zajęć. Służy temu wdrażany od 2016 r. informatyczny system zarządzania procesem kształcenia „APR System”. Obejmuje on wsparcie dla studentów (udostępnianie dokumentów związanych z programem kształcenia, planami studiów, kartami przedmiotów, oceną cząstkową i końcową osiągniętych efektów kształcenia w ramach zajęć i praktyk), badanie prac dyplomowych z

wykorzystaniem procedury antyplagiatowej oraz zamieszczanie pełnej dokumentacji procesu dyplomowania. System umożliwi semestralną i roczną weryfikację osiągnięcia efektów kształcenia zgodnie z zawartym w Księdze Jakości opisem efektów kształcenia dla kierunku.

Do wglądu ZO PKA przedstawiono następujące dokumenty:

- Protokół Wydziałowego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia AP w Częstochowie z dnia 30 czerwca 2017 r.
- Protokół posiedzenia Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia AP w Częstochowie z dnia 25 maja 2018 r.
- Protokół ze spotkania z Zespołem Interesariuszy Zewnętrznych Wydziału Interdyscyplinarnego AP w Częstochowie w dniu 3 czerwca 2018 r. (17 osób, 12 reprezentantów instytucji współpracujących – m.in. sfera edukacyjna, produkcyjno-usługowa, bankowa, budowlana)
- Raport oceny sylabusów z dnia 30 czerwca 2018 r.
- Ocena własna Wydziału Interdyscyplinarnego AP w Częstochowie w zakresie zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w roku akademickim 2017/2018
- Protokół z posiedzenia Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w dniu 21 listopada 2018 r.
- Dokumentację ankietyzacji przeprowadzonej w roku akademickim 2017/2018
- Raport zbiorczy z hospitacji zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2017/2018

Na podstawie przedstawionej dokumentacji oraz rozmów z Władzami Uczelni można stwierdzić, że w AP w Częstochowie w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wprowadzono podstawowe procedury dotyczące projektowania i zatwierdzania programów kształcenia oraz monitorowania i weryfikacji osiągnięcia przez studentów *filologii* zakładanych efektów uczenia się, kierując się potrzebami rynku pracy (uwzględniane są opinie interesariuszy zewnętrznych). System zaczyna funkcjonować i widoczne są już pierwsze pozytywne efekty; jednym z nich jest m.in. dbałość o jakość kadry naukowej, jej rozwój oraz prowadzona polityka kadrowa, która uwzględnia założenia kształcenia na profilu praktycznym, a także zmodyfikowany dostęp do informacji, zgodny z potrzebami różnych grup odbiorców.

Część III: Informacje o pozostałych zmianach bezpośrednio związanych z kierunkiem studiów, jakie zaistniały w okresie między przeprowadzeniem przez zespół oceniający PKA oceny zakończonej uchwałą wymienioną w części I, a otrzymaniem zawiadomienia o powtórnej ocenie jakości kształcenia

W Uczelni została wdrożona i obowiązuje procedura archiwizacji prac etapowych (prace są gromadzone i przechowywane w APR System). Przyjęte rozwiązania ZO PKA uznaje za korzystne.

Cześć IV : Podsumowanie

W Akademii Polonijnej w Częstochowie zostały określone i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i modyfikowania programów kształcenia, jak również monitorowania osiągniętych przez studentów efektów uczenia się. Zasady te uwzględniają potrzeby rynku pracy i opinie współpracujących z Uczelnią interesariuszy zewnętrznych oraz monitoring karier zawodowych absolwentów. W AP dba się o publiczny dostęp do aktualnej informacji, która kierowana jest do różnych kręgów odbiorców. Wszystkie działania służące rozwijaniu i doskonaleniu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia należy ocenić pozytywnie; uzasadniona jest tym samym zmiana oceny w kryterium 3 ze „znacząco” („zadawalająca”) na „w pełni”.

Uczelnia, mając na uwadze realizowane na profilu praktycznym zajęcia dydaktyczne, zadbała o właściwy dobór kadry, która wykazuje się z jednej strony odpowiednim i wystarczającym dorobkiem naukowym i kompetencjami dydaktycznymi, z drugiej strony powiązaniem z realizowanymi efektami kształcenia doświadczeniem zawodowym, zdobytym poza uczelnią. Prawidłowa jest obsada wszystkich zajęć dydaktycznych. Bez zarzutu jest prowadzona polityka kadrowa. Wszystkie działania służące podniesieniu jakości kadry należy ocenić pozytywnie; uzasadniona jest tym samym zmiana oceny w kryterium 4 ze „znacząco” („zadawalająca”) na „w pełni”.

W imieniu ZO PKA

Marek Cieszkowski

1. Ogólna ocena spełnienia kryteriów powtórnej oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium uzasadniająca wydanie oceny warunkowej Wyróżniająca / W pełni / Zadowolająca / Częściowa / Negatywna	Ocena stopnia spełnienia kryterium po powtórnej ocenie programowej Wyróżniająca / W pełni / Zadowolająca / Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni		
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia		
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	ZNACZĄCO (ZADAWALAJĄCA)	W PEŁNI
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	ZNACZĄCO (ZADAWALAJĄCA)	W PEŁNI
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia		
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia		
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia		
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia		